

**ผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ
ที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา**
**The Effect of the Camp Activity Management Developing English Skills
on the Communicative Speaking Ability of Primary Level Students**

ประยูร เชาวินันท^{1*} และอิสระพงศ์ ถนัดคำ²
Prayoon Chaowaneenart^{1*} and Itsarapong Tanadka²

^{1*}นักวิจัยอิสระ ที่อยู่ เลขที่ 180 หมู่ 4 ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000

²นักวิชาการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000

^{1*}Independent Researcher, 180 G.4 Nafai Sub-district, Muaeng District, Chaiyaphum Province 36000,
Thailand

²Educator, Faculty of Arts and Sciences, Chaiyaphum Rajabhat University, Chaiyaphum 36000, Thailand

^{1*}Corresponding Author, E-mail : prayooncha1958@gmail.com

Received: 14 January 2020, Revised: 20 February 2020, Accepted: 2 March 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร และ 2) ผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จากโรงเรียนในโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 โรงเรียน อำเภอเมืองชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โรงเรียนละ 10 คน รวมจำนวน 50 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรม 6 แผน แบบทดสอบปฏิบัติการทักษะการพูด แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์ครูผู้นำนักเรียนร่วมกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยคะแนนรวมมากกว่าร้อยละ 80 อยู่ในระดับดีมาก และ 2) ผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติทักษะภาษา ได้แก่ การฟัง-พูด การอ่าน การเขียน และการร่วมมือกิจกรรมต่าง ๆ มีคะแนนพฤติกรรม การเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และผลการสัมภาษณ์ครู พบว่า การจัดบรรยากาศค่ายเอื้อต่อกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนสนุกสนาน มีความสุขและ กระตือรือร้นต่อการเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการฝึกปฏิบัติการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้สามารถจดจำความรู้ดีขึ้น และครูสามารถนำวิธีการจัดกิจกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้

คำสำคัญ : กิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะ, ความสามารถในการพูด, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Abstract

This research aimed to study: 1) the effect of the camp activity management developing English skills on the communicative speaking ability and 2) the reflections from the camp activity management to develop the English skills on the communicative speaking ability of the primary level students. The samples were 50 students in Primary 5 and 6 in Semester 1, 2017 Academic Year from the schools in Chaiyaphum Primary Education Service Area Office 1, in the education quality development project, selected by the simple random sampling technique. The research instruments included 6 activity management plans, the speaking skill performance test, the observation form and the interview of the teachers taking the students to participate the activity. The statistics for the data analysis comprised the percentage, mean, standard deviation and the interview data using the content analysis. The research findings implied: 1) the primary-education level students had the speaking ability in English for communication with the total scores higher than 80% in the best level; and 2) the activity management reflections induced that the students were satisfied in the most level; the learning behavior observation including listening-speaking, reading, writing and cooperative activity practices contained the overall scores in the best level; and the teachers' interviews showed that the atmosphere facilitated different activities, the students felt enjoyable, happy and enthusiastic in learning, had good attitude in English speaking practices enabling to remember the knowledge better, and teachers could take the activity organizing guidelines for managing English learning.

Keywords : camp activity developing skills, speaking ability, communicative English

1. บทนำ

การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันในปัจจุบัน ที่ใช้ในสังคมของโลกข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม มีผลกระทบทั่วถึงอย่างรวดเร็ว บุคคลในสังคมต้องมีการพบปะและสื่อสารแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญยิ่ง และมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนไทยเพิ่มขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการใช้ชีวิตประจำวัน โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อที่ผ่านอินเทอร์เน็ต (Internet) หรือสื่อระบบออนไลน์ต่าง ๆ ทำให้การเรียนรู้ภาษาไทยอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่ก้าวหน้าได้ ทำให้คนไทยต้องเข้าใจ ข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนการสื่อสารที่เป็นภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ผู้ที่มีความรู้และทักษะภาษาอังกฤษดี ได้เปรียบในด้านการสื่อสารทันต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลก และปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540) ความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษ ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรและการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และความจำเป็น โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ขึ้นในแต่ละระดับชั้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่จะนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย 4 สาระ และ 8 มาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยในสภาพสังคมและการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นส่วนที่ทำให้นักเรียนไทยมีปัญหาในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ โดยเฉพาะทักษะการฟัง และการพูดที่เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องใช้ในการสนทนา ซึ่งจากแนวคิดทางการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง ดังที่ ริเวอร์ (Rivers, 1978) ชี้ให้เห็นว่า คนเราใช้ภาษาด้วยทักษะการฟังและการพูดรวมกัน ถึงร้อยละ 75 ของเวลาที่ใช้ในการสื่อสารทั้งหมด และทักษะทั้งสองยังเป็นรากฐานของการนำมาซึ่งการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนในเวลาต่อมา ดังนั้น การขาดการพัฒนาทักษะการฟังและพูดจึงนำมาซึ่งปัญหาหลักของการพัฒนาการด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย ถึงแม้ว่า ตามนโยบายของรัฐบาลไทยให้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนโดยให้ความสำคัญต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่ไม่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้จากชีวิตประจำวัน จึงทำให้ความพยายามดังกล่าว ไม่ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนภาษาอังกฤษได้ดีเท่าที่ควร จากปัญหาดังกล่าว ยังมีปัญหาจากการทดสอบระดับชาติ ที่พบปัญหาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ส่วนใหญ่อยู่ระดับต่ำ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาษาอังกฤษ เท่ากับร้อยละ 31.75 (สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2559) และตามรายงานการประเมินโครงการค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ในระดับประถมศึกษา จำนวน 4 โครงการ ในการกำกับของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 (สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2559) ได้ร่วมกันสรุปผลการประเมินไว้ว่า พฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครูผู้สอน และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้ทราบถึงปัญหาในด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และมีพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ เช่น ขาดความสนใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีปัญหาในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษในระดับคำ ประโยค หรือบทสนทนาภาษาอังกฤษง่าย ๆ

การสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ทางภาษาเป็นวิธีการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะบูรณาการการใช้ภาษาที่ดี ซึ่งกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษจัดเป็นกิจกรรมด้วยการสอนแบบมุ่งเน้นประสบการณ์ ในการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาของผู้เรียน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งจะช่วยกระตุ้นความรู้สึกรักและทำหายความวิต ซึ่งผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะต่อ ๆ ไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามที่ บอนเวลล์, ชาร์ล และ ไอสัน (Bonwell, Charles and Eison, 1991) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ห้องเรียนของครูสอนภาษาอังกฤษ การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้คู่กับการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ฝึกให้ผู้เรียนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และรู้จักการแก้ปัญหา

ในการแก้ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษตามที่ อนุสิษฐ์ พันธกล้า (2553) เสนอแนะว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเฉพาะห้องเรียนไม่เพียงพอต่อการเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่ผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนแก่ผู้เรียนด้วย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจและเจตคติที่ดี กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp)

เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ในกิจกรรมที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้ได้ใช้ภาษาในบรรยากาศที่สนุกสนาน เช่น การใช้เกมต่าง ๆ เพลง หรือ บทบาทสมมติ ซึ่งจุดนี้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาโดยไม่รู้ตัว และพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น ทักษะการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่นส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองมีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบ และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมได้อย่างมีความสุข และการมุ่งเน้นทางการเรียนภาษาตามทฤษฎีของการ์ดเนอร์ (Gardner, 1972) และ กนกวรรณ กุลสุทธิ (2557) ได้ศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผ่านกระบวนการค่ายภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น มีระดับทัศนคติต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีการพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการเรียนรู้คำศัพท์ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้นซึ่ง ปณชนก ขาวไววิทย์ (2558) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเป็นกลยุทธ์สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมีระดับแรงจูงใจเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก สรุปได้ว่า กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษสามารถพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้ การคิดและเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษได้

ในสภาพจริงของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนปกติและจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษานอกชั้นเรียนด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนได้ปรึกษาหารือร่วมกัน และมีมติให้ขอความอนุเคราะห์ให้สาขาวิชาภาษาอังกฤษจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ โดยรับสมัครนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 จากโรงเรียนในเครือข่ายให้เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนทำการศูนย์พัฒนาเครือข่าย จากความสำคัญ ปัญหา และความต้องการดังกล่าว ทำให้คาดหวังได้ว่า การจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร ในครั้งนี้ จะสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 ในด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา ความคล่องแคล่วในการพูด การแสดงท่าทางสื่อสารในการพูด และสื่อน้ำเสียงในการพูดเพิ่มขึ้นรวมทั้งเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งเป็นวิชาบังคับตามหลักสูตร และส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สูง และส่งผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียนตามนโยบายการจัดการศึกษาของชาติต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

2.2 เพื่อศึกษาผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

3. คำถามในการวิจัย

3.1 ผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา เป็นอย่างไร

3.2 ผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีผลเป็นอย่างไร

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) เป็นแนวการสอนที่เน้นการใช้ภาษา (Use) มากกว่ากฎเกณฑ์ทางภาษา (Usage) ตามที่ ริชาร์ด, ร็อดเจอร์ และ สตีเฟน (Richards, Jack & Rodgers, Stephen, 2001) กล่าวว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนที่สอนด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากกว่าผู้เรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่มุ่งเน้นการสอนโครงสร้างไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น และลักษณะเด่นของวิธีการสอนแบบนี้คือ ครูต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการให้ผู้เรียนคิดค้นและลงมือปฏิบัติจริงจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารครูต้องรู้และเข้าใจวิธีสอนภาษาอย่างมีขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความรู้ที่ได้รับก่อนการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง โดยมีขั้นตอนการสอน ได้แก่ 1) ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language Item) ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ภาษา 2) ขั้นการฝึก (Practice Controlled Practice) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่โดยผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการฝึก การฝึกแบบควบคุมนี้เป็นการฝึกผู้เรียนทั้งชั้น ฝึกเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และฝึกทีละคน การฝึกแบบนี้เน้นที่ความถูกต้องของรูปแบบภาษาเป็นสำคัญ และ 3) ขั้นปฏิบัติ (Production Less-controlled Practice) เป็นการฝึกใช้ภาษาที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำไปใช้จริงนอกชั้นเรียน โดยผู้สอนเป็นผู้แนะแนวทางวิธีฝึกซึ่งอยู่ในรูปของการทำกิจกรรมแบบต่าง ๆ เช่น การมีปฏิสัมพันธ์การมีส่วนร่วม การพัฒนากระบวนการคิดโดยผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มหรือจัดการขั้นเริ่มต้นของกิจกรรมให้ เช่น การอธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน จากนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมเองผู้เรียนสามารถใช้ภาษา นอกเหนือจากรูปแบบที่กำหนดไว้ได้

4.2 การสอนทักษะการฟัง (Listening Skill) ตามแนวคิดของ อันเดอร์วูดส์ (Underwoods, 1989) กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนการฟังว่า ผู้เรียนควรได้มีโอกาสรู้ว่ตนเอง จะได้ฟังอะไร และต้องเตรียมข้อมูลใดบ้างในการฟัง ขั้นตอนในการสอนทักษะการฟังเพื่อการสื่อสาร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนการฟัง (Pre-listening Stage) ขั้นการฟัง (While-listening Stage) และขั้นหลังการฟัง (Post-listening Stage) ซึ่งควรใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ทักษะการฟังถือเป็นทักษะแรกที่นักเรียนสามารถทำได้ก่อนทักษะอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการฟังเป็นการรับข้อมูลข่าวสารเข้ามา จากนั้นผู้ฟังเกิดการคิดวิเคราะห์ แยกย่อยสิ่งที่ได้ยินแล้วทำการปฏิสัมพันธ์กับสารเหล่านั้นด้วยทักษะการส่งข้อมูลออก ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานคือ ทักษะการพูดนั่นเอง

4.3 การสอนทักษะการพูด (Speaking Skill) การสอนทักษะการพูด ตามแนวคิดของ ไบเกต (Bygate, 2005) ที่เห็นว่า เป็นการสอนทักษะที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ และเป็นการเพิ่มทักษะการปฏิสัมพันธ์ คือ การสอนโดยให้สถานการณ์ที่คล้ายกับเหตุการณ์ในชีวิตจริง ส่วน บราวน์ (Brown, 2001) ได้กล่าวว่า การสอนทักษะการพูดเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเป้าหมาย ซึ่งก็คือภาษาอังกฤษ โดยให้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษตามหน้าที่ต่าง ๆ อันเป็นหน้าที่พื้นฐานของภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ควรเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ ผู้เรียนจะสามารถสื่อสารในสถานการณ์จริง

4. การจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ (English Camp) ตามแนวคิดของ เฉลียวศรี พิบูลชล (2535) ได้กล่าวถึงค่ายภาษาอังกฤษ โดยสรุปว่า เป็นค่ายที่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมทางภาษา โดยครูมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษามากที่สุด ที่เน้นการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นเป็นหมู่คณะ ซึ่งจะนำมาสู่การพัฒนาทางจิตใจและสังคมของผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมทางภาษาและเกมต่าง ๆ ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย และสนุกสนาน นอกห้องเรียน โดยมีครูหรือผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือในขณะที่ทำกิจกรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยบทสรุป ได้แก่ วริศรา ยางกลาง (2556) ได้จัดกิจกรรมค่ายพัฒนาภาษาอังกฤษแก่นักเรียนในท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผลการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ พบว่า ทักษะทางภาษาด้วยเกม เพลง ทำให้นักเรียนสนุกสนานกล้าแสดงออกต่างจากในห้องเรียน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยฝึกทักษะทางการคิดแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม ผู้ร่วมกิจกรรมมีภาวะผู้นำและผู้ตาม มีความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ทุกด้าน ส่วน กนกวรรณ กุลสุทธิ (2557) ศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพิ่มการเรียนรู้คำศัพท์ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น ปณชนก ขาญไวยวิทย์ (2558) โดยศึกษาการใช้กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเป็นกลยุทธ์สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมัศึกษามีระดับแรงจูงใจเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษสามารถพัฒนาความสามารถทางการเรียน และเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และ อิสเมล และ ธาเฮร์ (Ismail and Tahir, 2011) ได้ศึกษาเรื่อง English Camp Activities: A Strategy to Enhance Students' English Proficiency โดยใช้รูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมค่ายสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารให้กับนักเรียนในท้องถิ่น ประเทศมาเลเซีย โดยให้ผู้ร่วมกิจกรรมสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ สามารถทำงานร่วมกัน มีความเป็นผู้นำที่มีคุณภาพ มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะการคิด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบการวิจัยแบบปฏิบัติการทางภาษา (Language Classroom Action Research) โดยประยุกต์รูปแบบของ การ์ดเนอร์ และ แลมเบิร์ต (Gardner & Lambert, 1972) ซึ่งดำเนินการ 2 รอบ ได้แก่ รอบที่ 1 เป็นการทดลองใช้กิจกรรม และ รอบที่ 2 เป็นการนำกิจกรรมไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ตามที่ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) ระบุไว้ในรูปแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยใช้แบบแผนการทดลองและสอบหลังเรียน (XO : One-Shot Case Study Design)

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 กลุ่มประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จากโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านตาตโตน จำนวน 20 คน โรงเรียนบ้านนาสินวล จำนวน 18 คน โรงเรียน

บ้านโนนสมบูรณ์ จำนวน 25 คน โรงเรียนวัดพุทไธราช จำนวน 28 คน และโรงเรียนบ้านนาวัง จำนวน 18 คน รวมจำนวน 109 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จากโรงเรียนในกลุ่มประชากร โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ที่ส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 5 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านตาต่อน โรงเรียนบ้านนาสนวล โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โรงเรียนวัดพุทไธราช และโรงเรียนบ้านนาวัง รวมจำนวน 50 คน จำนวนตามที่อยู่บริหารโรงเรียนตกลงในที่ประชุม

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถตามสภาพจริงด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ระหว่างการเรียนรู้ในฐานกิจกรรม 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน และ 5) แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลและดูแลนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและเอกสารอื่น ๆ หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมค่ายทางภาษา การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และกำหนดหัวข้อและแนวทางในการจัดกิจกรรม และจัดทำคู่มือในการเข้าร่วมกิจกรรมฐานต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 6 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) Ice-breaking Activities 2) Listen and Do activities, 3) Listen and Speak Activities, 4) Integrated skills Activities, 5) Role-plays, และ 6) Warmers and Fillers และได้สร้างแบบประเมินผลกิจกรรม ได้แก่ 1) แบบวัดความสามารถทางการพูดตามสภาพจริง 2) แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน 3) แบบถามความพึงพอใจของนักเรียน และ 4) แบบสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลนักเรียน แล้วนำไปหาประสิทธิภาพ ทดลองใช้ และนำไปใช้ในกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ ต่อไป

5.3.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ คู่มือการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ แบบทดสอบวัดความสามารถตามสภาพจริงด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และประเมินความพึงพอใจ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์ครู ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนและการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประชุมพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีผลการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 ถือว่ามีความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้ และผลการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทดลอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในศูนย์เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอำเภอบ้านเขว้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 5 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน จำนวน 50 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหลุมโพธิ์ โรงเรียนบ้านโนนแดง โรงเรียนบ้านกุดไม้ โรงเรียนบ้านโนนเปลือย และโรงเรียนบ้านกุดยาง ผลการทดลองใช้ แต่ละโรงเรียนมีคะแนนรวม ร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งความสามารถในการพูดอยู่ในระดับดีมาก แสดงว่ากิจกรรมค่ายมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ใช้การวิเคราะห์ ได้แก่ 1) คู่มือกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ แบบทดสอบทักษะการพูด แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบสัมภาษณ์ครู ได้รับการตรวจสอบคุณภาพ และประเมินผลโดยใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยสรุปความเห็น ผู้เชี่ยวชาญ 2) การวิเคราะห์คะแนนจากแบบทดสอบทักษะการพูดตามสภาพจริง และแบบสังเกตพฤติกรรม สรุปคะแนนโดยใช้ค่าร้อยละ 3) คะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 4) ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์ครูผู้นำนักเรียนร่วมกิจกรรม จำนวน 5 ท่าน สรุปผลด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเขียนบรรยายเป็นเชิงพรรณนาเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการพูดของนักเรียน ประถมศึกษา

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการทดสอบความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารภายหลังการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ผลการทดสอบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยแบบทดสอบรายบุคคลตามสภาพจริงภาคปฏิบัติ จำนวน 50 คน ด้วยการให้คะแนนตามเกณฑ์ (Rubric Scores) ในด้าน 1) ความถูกต้องในการใช้ภาษา 2) ความคล่องแคล่วในการพูดสื่อสาร 3) การแสดงท่าทางสื่อสารในการพูด และ 4) ลีลาและน้ำเสียงในการพูด มีผลการทดสอบตามค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้าน คะแนนเต็ม 5 คะแนน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

โรงเรียน	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรม 4 ด้านที่สังเกต				คะแนนรวม=20	ร้อยละ	ผลประเมิน
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4			
1. บ้านตาโดน	4.20	4.30	4.50	4.20	17.20	86.00	ดีมาก
2. บ้านนาสินวล	4.00	4.30	4.30	4.20	16.80	84.00	ดีมาก
3. บ้านโนนสมบูรณ์	4.30	4.30	4.30	4.20	17.10	85.50	ดีมาก
4. วัดพุทไธราช	4.40	4.20	4.70	4.30	17.60	88.00	ดีมาก
5. บ้านนาวัง	4.40	4.20	4.30	4.20	17.10	85.50	ดีมาก
รวมเฉลี่ย					17.16	85.80	ดีมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษา มีผลการทดสอบทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร จำนวน 4 ด้าน ๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.15 ร้อยละ 85.80 โดยแต่ละโรงเรียนมีผลรวมของคะแนนสอบร้อยละ 80 ขึ้นไป (84.00-88.00%) มีความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก

6.2 การวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

การวิเคราะห์ผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรม ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และการสัมภาษณ์ครูผู้สอนนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม มีตามลำดับ ดังนี้

6.2.1 ผลการประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่ 1) การร่วมฟัง-พูดสื่อสารในกิจกรรมสถานการณ์ต่าง ๆ 2) การร่วมอ่านในกลุ่มและบ่งบอกถึงความเข้าใจในการฝึก 3) การเขียนในแบบฝึกได้ตามที่ผู้สอนมอบหมาย และ 4) การร่วมมือในกิจกรรมการฝึกที่ได้รับ มีผลสรุปตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างการร่วมกิจกรรมโดยรวมของนักเรียน จำนวน 50 คน

โรงเรียน	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรม 4 ด้านที่สังเกต				คะแนนรวม=20	ร้อยละ	ผลประเมิน
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4			
1. บ้านตาตดอน	4.40	4.40	4.50	4.20	17.50	87.50	ดีมาก
2. บ้านนาสีนวล	4.30	4.30	4.30	4.40	17.30	86.50	ดีมาก
3. บ้านโนนสมบูรณ์	4.40	4.40	4.30	4.40	17.50	87.50	ดีมาก
4. วัดพุทธโรวาท	4.40	4.20	4.90	4.40	17.90	89.50	ดีมาก
5. บ้านนาวัง	4.40	4.20	4.40	4.40	17.40	87.00	ดีมาก
รวมเฉลี่ย					17.52	87.60	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนจากทุกโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน มีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างการกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ในแต่ละด้านมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน จากการสังเกต พบว่ามีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}=17.52$ หรือ 87.60%) สูงกว่าร้อยละ 80 เมื่อตรวจสอบคะแนนทุกโรงเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับดีมาก ($\bar{x}=17.30-17.90$ หรือ 86.50-89.50%)

6.2.2 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมที่มีต่อการจัดกิจกรรมค่ายทักษะภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร มีผลตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อค่ายกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

ข้อ	ข้อความเนื้อหาที่ประเมิน N=50	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. สิ่งอำนวยความสะดวก				
1.	สถานที่จัดกิจกรรมค่ายและความสะดวกในที่พักระหว่างการอยู่ค่าย	4.28	.75	มาก
2.	อาหาร อาหารว่าง และน้ำดื่มและการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ	4.34	.82	มาก
3.	เครื่องเสียง โสตทัศนูปกรณ์ และสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ	4.58	.70	มากที่สุด
4.	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมค่าย	4.58	.64	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยด้านที่ 1		4.45	.73	มาก
2. กระบวนการจัดกิจกรรม				
5.	เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมด้านการพูด	4.68	.55	มากที่สุด
6.	กิจกรรมให้ความสนุกสนานควบคู่กับประสบการณ์ทางภาษา	4.88	.38	มากที่สุด
7.	วิทยากรจัดกิจกรรมให้ความรู้ น่าสนใจและได้รับการฝึกพูด	4.86	.41	มากที่สุด
8.	เนื้อหาที่จัดกิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	4.46	.70	มาก
รวมค่าเฉลี่ยด้านที่ 2		4.72	.35	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อค่ายกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ (ต่อ)

ข้อ	ข้อความเนื้อหาที่ประเมิน N=50	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3. ความรู้และประสบการณ์				
9.	ได้รับความรู้และทักษะภาษาอังกฤษ ด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ	4.82	.43	มาก
10.	ได้รับความรู้และทักษะการพูดจากกิจกรรมฐานต่าง ๆ จากวิทยากร	4.74	.44	มาก
11.	ท่านได้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษด้านการพูดเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้น	4.70	.50	มากที่สุด
12.	ท่านต้องการให้มีการจัดกิจกรรมค่ายเช่นนี้ในโอกาสต่อไปอีก	4.82	.48	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยด้านที่ 3		4.68	.46	มาก
ผลโดยภาพรวม		4.59	.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อการพูดเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, S.D.= .46) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 2 ได้แก่ เนื้อหาการสอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ในค่ายทั้ง 4 ข้อ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, S.D.=.35) รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 3 ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ได้แก่ ความรู้และทักษะภาษาที่ได้รับการเรียนรู้ การได้ความรู้เพิ่มขึ้น และต้องการให้จัดกิจกรรมอีกทั้ง 4 ข้อ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D.= .46) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สถานที่ อาหารและอาหารว่าง โสตทัศนูปกรณ์ และระยะเวลา ทั้ง 4 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D.= .73) ตามลำดับ

6.2.3 ผลการสัมภาษณ์ครูที่นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับกระบวนการและผลที่ได้รับสรุปได้ ดังนี้ 1) บรรยากาศหรือสภาพในกิจกรรมการเรียน สรุปได้ว่า จัดบรรยากาศเอื้อต่อการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม มีการแบ่งฐานทำกิจกรรมเป็นฐานทำกิจกรรมทำให้บรรยากาศมีความหลากหลาย นักเรียนรู้สึกสนุกสนานกับ บรรยากาศการเรียน กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีความสุขในการเรียน กิจกรรมส่งเสริมความรู้ผู้เรียน และวิทยากรให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน 2) การจัดกิจกรรมให้ความรู้ของทีมวิทยากร สรุปได้ว่า คณะวิทยากรมีความตั้งใจและมีความรู้ในการสอนถ่ายทอดความรู้ได้เต็มที่ วิทยากรจัดกิจกรรมการเรียนได้ดี สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เสริมสร้างความรู้และทักษะภาษา ทำงานเป็นทีมได้ดี มีความพร้อมในการทำงานและมีคุณลักษณะเป็นครูที่ดี ทำให้เด็กได้เรียนรู้และประสบการณ์ใหม่และ 3) ความรู้และทักษะภาษากับที่นักเรียนได้รับ สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมโดยการทำปฏิบัติทำให้สามารถจดจำความรู้ได้ดี นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่มีผลต่อการนำไปใช้ในห้องเรียนได้ นักเรียนกล้าแสดงออก การรู้จักเพื่อน ๆ ต่างโรงเรียน กิจกรรมทำให้จดจำคำศัพท์ได้ ได้รับทักษะในการอยู่ร่วมกันและมีน้ำใจ นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษมากขึ้น

7. สรุปและอภิปรายผล

7.1 สรุปผลการวิจัย

7.1.1 ผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีผลการทดสอบทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร ในแต่ละโรงเรียนมีผลรวมของคะแนนสอบระหว่างร้อยละ 80 ขึ้นไป (84.00-88.00%) มีความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก

7.1.2 ผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ได้แก่ 1) ผลการประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ดังนี้ (1) การร่วมฟัง-พูดสื่อสารในกิจกรรมสถานการณ์ต่าง ๆ (2) การร่วมอ่านในกลุ่มและบ่งบอกถึงความเข้าใจ (3) การเขียนในแบบฝึกได้ตามที่ผู้สอนมอบหมาย และ (4) การร่วมมือในกิจกรรมการฝึก พบว่านักเรียนจาก 5 โรงเรียน มีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการสัมภาษณ์ครูที่นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม มีผลสรุป ได้แก่ (1) มีการจัดบรรยากาศเอื้อต่อการจัดกิจกรรมได้เหมาะสม มีการแบ่งฐานทำกิจกรรมเป็นฐานทำกิจกรรมทำให้บรรยากาศมีความหลากหลาย นักเรียนรู้สึกสนุกสนานกับ บรรยากาศการเรียนรู้ กิจกรรมเป็นที่น่าสนใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียน กิจกรรมส่งเสริมความรู้ผู้เรียน และวิทยากรให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน (2) การจัดกิจกรรมของคณะวิทยากร มีความตั้งใจและมีความรู้ในการสอนถ่ายทอดความรู้ได้เต็มที่ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดี สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เสริมสร้างความรู้และทักษะภาษา ทำงานเป็นทีมได้ดี มีความพร้อมในการทำงาน และมีคุณลักษณะเป็นครูที่ดีและ (3) ความรู้และทักษะภาษาที่นักเรียนได้รับ คือ กิจกรรมผ่านการฝึกปฏิบัติทำให้สามารถจดจำความรู้ ได้แก่ คำศัพท์ต่าง ๆ แนวการพูดได้ตอบและทักทายได้ดีขึ้น ทำให้ได้รับประสบการณ์ทักษะภาษาไปใช้ในห้องเรียนและสถานการณ์จริง กล่าวแสดงออกและรู้จักเพื่อน ๆ ต่างโรงเรียน ได้รับทักษะในการอยู่ร่วมกันและมีน้ำใจ นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษมากขึ้น

7.2 อภิปรายผล

7.2.1 ผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารของนักเรียน มีความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งผลอาจจะมาจากการการพัฒนา กิจกรรมจากกระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะ จากการศึกษาทบทวนเอกสาร ทฤษฎีการเรียนรู้ทางภาษา การพัฒนาด้วยการตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาและ บทเรียนตามเอกสารการจัดกิจกรรม เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบประเมินการพูด ภาษาอังกฤษ แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับการพัฒนาและ ตรวจสอบคุณภาพด้วยการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทดลอง ซึ่งมีผลแสดงให้เห็นว่ามีคุณภาพ สามารถนำมาใช้ กับกลุ่มตัวอย่างได้ และผู้เรียนมีความสามารถทางการพูดในระดับดีมาก ในการทดสอบทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารใช้การทดสอบความสามารถด้านการปฏิบัติตามสภาพจริง (Authentic Performance Assessment) ซึ่งทำการทดสอบหลังการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่ต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนยังอยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้

ความจำในบทเรียนที่เรียนไปแล้วยังคงอยู่ และอีกประการหนึ่งคือการทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้เรียนคนต่อมาก็มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบผู้เรียนคนก่อน แต่อย่างไรก็ตามการทดสอบก็ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ทางการสื่อสารภาษาได้อย่างมั่นใจกับครูคนใหม่ ซึ่งจะสามารถเชื่อมโยงกับบทเรียนในโรงเรียนของตนเองได้ การวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณีราวรรณ จิตตรินิตย์ (2552) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารให้กับนักเรียนกลุ่มกิจกรรมพิเศษระดับประถมศึกษาพบว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษแล้วความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลงานของ วริศรา ยางกลาง (2556) ได้จัดกิจกรรมค่ายพัฒนาภาษาอังกฤษแก่นักเรียนในท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้กิจกรรมฐานการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษในเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน ผลการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้ร่วมกิจกรรมมีความรู้สูงขึ้นกว่าการทดสอบก่อนเรียน และการวิจัยของ กนกวรรณ กุลสุทธิ (2557) ศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาเขตเทศบาล จังหวัดนครปฐม พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงขึ้น ส่วน วราพร พูลเกษ (2558) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของเยาวชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ กับกลุ่มเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสถาบันการศึกษาของจังหวัดกาฬสินธุ์ที่สมัครเข้าร่วมโครงการกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ จำนวน 30 คน พบว่า เยาวชนผู้เข้าร่วมการใช้กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ ฟาริดา กิตติวิโรจน์ (2560) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าคะแนนก่อนเรียน

7.2.2 ผลสะท้อนจากการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสรุปและอภิปรายผล ได้แก่ 2.1) ผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนจาก 5 โรงเรียนมีคะแนนพฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก 2.2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 2.3) ผลการสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลนักเรียนภายหลังการจัดกิจกรรม ได้แก่ 1) บรรยากาศหรือสภาพในกิจกรรมการเรียนรู้ มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ระหว่างวิทยากรกับนักเรียนที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นกันเองน่าเรียนและมีความสุขสนุกสนานในบรรยากาศ 2) การจัดกิจกรรมให้ความรู้ของทีมวิทยากร คณะวิทยากรมีความตั้งใจและมีความรู้ในการสอนถ่ายทอดความรู้ได้เต็มที่ กิจกรรมมีความหลากหลาย วิทยากรจัดกิจกรรมได้ดี ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และ 3) ความรู้และทักษะภาษากับที่ได้รับ นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมโดยการปฏิบัติทำให้สามารถจดจำความรู้ได้ดี ผู้เรียนกล้าแสดงออกได้รับทักษะในการอยู่ร่วมกัน ความมั่นใจและส่งผลต่อการมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น ผลจากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน ซึ่งเกิดจากความ พึงพอใจ น่าจะเกิดจากนักเรียนรับการคัดเลือกจากครูให้เข้าร่วมกิจกรรม จึงเกิดความพึงพอใจ ดีใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและรู้สึกดี จึงเรียนด้วยความสนุกสนานในกิจกรรม ควบคู่กับการได้รับความรู้ทางภาษาซึ่งต่างจากชั้นเรียนปกติ และได้รับบรรยากาศการเรียนรู้ใหม่กับกลุ่มเพื่อนโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งหลักความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ และการได้รับความไว้วางใจสนับสนุนจากครู ผู้เรียนจึงเกิดพฤติกรรมในการเรียนที่ดีและแสดงความรู้สึกที่ดีต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งผลจากการสะท้อนผลการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของปฏิกิริยาของผู้เรียน ได้แก่ การศึกษาของ ณีราวรรณ จิตตรินิตย์ (2552) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะ

การพูดเพื่อการสื่อสารให้กับนักเรียนกลุ่มกิจกรรมพิเศษระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ค่ายภาษาอังกฤษมีความพึงพอใจในกิจกรรมที่ใช้ในค่ายภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก ส่วน วรริตรา ยางกลาง (2556) ได้จัดกิจกรรมค่ายพัฒนาภาษาอังกฤษแก่นักเรียนในท้องถิ่น พบว่า ทักษะทางภาษาด้วยเกม และเพลง ทำให้นักเรียนสนุกสนานกล้าแสดงออก กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยฝึกทักษะทางการคิดแก้ปัญหา การทำงานเป็น ทีม ผู้ร่วมกิจกรรมมีภาวะผู้นำและผู้ตาม มีความพึงพอใจไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ทุกด้าน นอกจากนี้ ปณชนก ชาญไวยวิทย์ (2558) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเป็นกลยุทธ์สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา มีระดับแรงจูงใจเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็น ระดับมาก ฟาริดา กิตติวิโรจน์ (2560) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ผู้ร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจต่อการจัด กิจกรรมในระดับมากที่สุด สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี สามารถทำงานร่วมกันด้วยดี ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบ

8. ข้อเสนอแนะการวิจัย

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.1.1 ครูสามารถพัฒนาบทเรียนไปใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษต่ำ หรือระดับชั้นที่ต่ำกว่าเพื่อเสริมสร้างทักษะและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

8.1.2 โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาสามารถนำกระบวนการไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนระดับ อื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา หรือกลุ่มเยาวชนในท้องถิ่น

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ทบทวนเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมในบางกิจกรรมที่มีคำศัพท์และเนื้อหาบทเรียน ภาคปฏิบัติค่อนข้างยาก เพราะนักเรียนมีพื้นฐานจากต่างโรงเรียนที่ต่างกัน

8.2.2 สมาชิกของทีมวิทยากรทุกคนควรฝึกซ้อมทักษะภาษาอังกฤษร่วมกันให้มากและแม่นยำ โดยมีอาจารย์ชาวต่างชาติเป็นผู้ให้คำแนะนำเพื่อให้การจัดกิจกรรมทางภาษาน่าสนใจและเป็นธรรมชาติมากขึ้น

8.2.3 ควรมีการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนากลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มเยาวชน และผู้ต้องการใช้ทักษะภาษาอังกฤษในท้องถิ่นต่าง ๆ นอกเหนือจากระดับชั้นพื้นฐาน

9. บรรณานุกรม

- กนกวรรณ กุลสนธิ์. (2557). การศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาผ่านกระบวนการ ค่ายภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

- เฉลียวศรี พิบุลชล. (2535). เอกสารประกอบการสอนวิชาการสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณิราวรรณ จิตตรินิตย์. (2552). ผลการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการพูดเพื่อ
การสื่อสารสำหรับนักเรียนกลุ่มกิจกรรมพิเศษระดับประถมศึกษาตอนปลาย.
สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปนชนก ขาญไวยวิทย์. (2558). การใช้กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเป็นกลยุทธ์สร้างแรงจูงใจในการ
เรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของครูมืออาชีพในฐานะผู้
ขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาตะวันตก (ภาษาอังกฤษ) คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พาริตา กิตติวิโรจน์. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการบริการวิชาการค่ายภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส.
วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 4(1) : 15-26.
- วรพร พูลเกษ. (2558). การใช้กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของเยาวชน
เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์. กาฬสินธุ์ : คณะเทคโนโลยีสังคม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์.
- วิศรา ยางกลาง. (2556). การจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาภาษาอังกฤษแก่นักเรียนในท้องถิ่น
เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี. 24(ฉบับพิเศษ) : 1-12.
- สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ . (2559). รายงานโครงการจัดกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา. ชัยภูมิ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2559). ผลการสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET)
ปีการศึกษา 2558. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2561. จาก <https://www.niets.or.th/th/>
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุสิทธิ์ พันธกล้า. (2553). การจัดค่ายภาษาอังกฤษ. เอกสารประกอบการบรรยายการอบรม
อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- Bonwell, Charles C. & Eison, James A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement
In the Classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Reports. Washington D.C.: Office
of Educational Research and Improvement.
- Brown, Douglas H. (2001). *Teaching by Principles : An Interactive Approach to Language
Pedagogy*. 2nd ed. New York : Addison Wesley Longman.
- Bygate, Martin. (2005). "Speaking", in *The Oxford Handbook of Applied linguistics*.
Edited Robert B. Kaplan, William Grabe, Merrill Swain, G. Richard Tucker.
Oxford : Oxford University Press.

- Gardner, R.C., & Lambert, W.E. (1972). *Attitude and Motivation in Second Language Learning*. Rowey. MA : Newbury House.
- Ismail & Tahir. (2011). English Camp Activities: A Strategy to Enhance Students' English Proficiency. *Studies in Literature and Language*. 2(3) : 61-72.
- Richards, Jack & Rodgers, Stephen. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching: A Description and Analysis*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Rivers, Wilga. (1978). *A Practical Guideline to the Teaching of English as a Second or Foreign Language*. United Kingdom : Oxford University Press.
- Underwood, Mary; Joanne Kenworthy: & Michael Rost. (1989). *Teaching Listening*. London : Longman.